

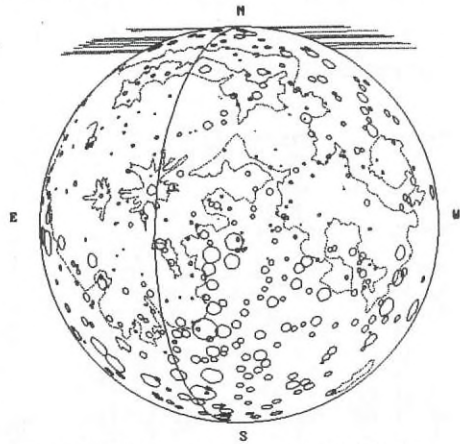
Csillagfedések

Regulus-okkultáció 1999. április 24-én

Bizonyára sokan „unják” a rendszeresen jelentkező Aldebaran-fedéseket. Nekik is felüdülést jelenthet április 24-én szombaton a késő esti órákban lezajló okkultáció. Ezúttal az állatöv négy első fényrendű csillaga közül a Regulus kerül égi kísérőnk mögé. A jelenség érdekessége, hogy a fedés nem lesz teljes az ország minden részén. Északkeleten csak a Hold és a Regulus szoros közelségét figyelhetjük meg. A Miskolc–Debrecen vonalától néhány tucat kilométerre északra húzódik a sűrű fedés vonala. A határvonal Aggteleknél lép be az országba, és Nyíradony–Nyíracsad térségében hagyja el hazánkat. Ettől délnyugatra, vagyis az ország nagyobb felén teljes fedés lesz látható. (I. Meteor csillagászati évkönyv 1999, 118–119. o., 5. sz. vonal).

A Hold az esti égen, 30° -nál magasabban fog tartózkodni a horizont fölött. A nagyvárosok közül Nyíregyházán csak szoros közelséget lehet megfigyelni, Debrecenben és Miskolcon lesz a legrövidebb a fedés: a csillag 8–10 percet fog a Hold mögött tartózkodni. Az ország délnyugati részén már több mint félórás takarásra számíthatunk. A csillag a Hold sötét pereme mögött fog eltűnni, viszont előbukkanásának megfigyelését megnehezíti, hogy azt a világos oldalon kell várunk. A Hold megvilágítottsága 71% lesz, elongációja 115° . (Az előrejelzésekben szereplő jelek magyarázata megtalálható az Évkönyvben, illetve a Meteor 1998/7–8. számának 54. oldalán).

Mellékelt ábránkon a csillag útját jelző egyenesek sorrendje megegyezik az alábbi táblázatban feltüntetett városok sorrendjével.

Helység	eltűnés				előbukkanás					
	U. T.	CA	PA	U. T.	CA	PA				
	h	m	s	o	o	h	m	s	o	o
Debrecen	22	09	29	10N	30	22	18	42	-6N	14
Miskolc	22	08	35	8N	29	22	16	19	-5N	16
Szolnok	22	03	34	19N	39	22	23	37	-15N	5
Szeged	22	02	25	24N	45	22	28	04	-20N	1
Budapest	22	01	12	21N	41	22	23	15	-17N	4
Tata	21	59	31	22N	43	22	23	17	-18N	2
Pécs	21	58	04	29N	50	22	29	45	-25N	355
Nagykanizsa	21	55	38	31N	51	22	28	45	-26N	354
Sopron	21	55	20	27N	47	22	24	14	-22N	358

A Regulusnak van egy halványabb, 7^m,6-s kísérője 177°,8-re, azaz kb. 3'-re a főcsillagtól. Nagyobb távcsővel a PA 307°-ra (azaz északnyugatra) lévő társ belépését is megfigyelhetjük. Mivel a társ kicsit északabbra helyezkedik el, súroló-fedésének vonala 131,5 km-rel délebbre húzódik a Regulus-fedés határvonalától és kb. 6 és fél perccel korábban következik be. Ez a határvonal Budapesttől 15 km-re északkeletre található. Budapesten a belépésre 22:02:12 UT-kor kerül sor 8°-ra a terminátor északi pólusától a sötét oldalon. További néhány városra az alábbi táblázat mutatja az adatokat.

Természetesen a fő attrakció a súroló fedés megfigyelése. Ehhez el kell utazni az okkultáció határvonalába. Itt a résztvevők egymástól néhány száz méterre felállva egyenletesen lefednek egy kb. 5 kilométeres sávot. Itt a holdi hegyek miatt többszörös fedést lehet megfigyelni. Jelenleg a debreceni amatőrök tervezett megfigyeléséről tudunk. Nyári Szabolcs már beszerezte a

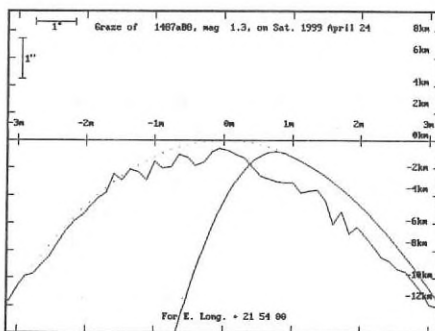
szükséges térképeket, az érdeklődők Balogh Istvánnal vehetik fel a kapcsolatot: baloghi@tigris.klte.hu. Bár örömmel vesszük, ha a súroló fedés vonala mentén máshol is történik megfigyelés, a debreceni amatőrökhöz azért célszerű csatlakozni, mert az időadatok összevetése, földrajzi pozíciók kimérése kisebb vesződséggel jár, és kevesebb hibalehetőséget rejt magában.

Az SAO 98966 (7^m,6) belépése a Hold mögé néhány magyarországi városból

Helység	U. T.			CA	PA
	h	m	s	o	o
Nagykanizsa	21	52	41	24N	45
Pécs	21	55	27	23N	43
Sopron	21	53	16	19N	39
Szeged	22	01	18	15N	35
Tata	21	59	29	11N	32

A Regulus súroló fedésének határvonala

Hosszúság		Szélesség		UT		
o	'	o	'	h	m	s
+ 20	30	00	+48	28	32	22 11 41
+ 20	36	00	+48	25	14	22 11 51
+ 20	42	00	+48	21	55	22 12 01
+ 20	48	00	+48	18	37	22 12 12
+ 20	54	00	+48	15	18	22 12 22
+ 21	00	00	+48	12	00	22 12 32
+ 21	06	00	+48	08	42	22 12 42
+ 21	12	00	+48	05	23	22 12 53
+ 21	18	00	+48	02	05	22 13 03
+ 21	24	00	+47	58	47	22 13 13
+ 21	30	00	+47	55	30	22 13 23
+ 21	36	00	+47	52	12	22 13 33
+ 21	42	00	+47	48	54	22 13 43
+ 21	48	00	+47	45	37	22 13 54
+ 21	54	00	+47	42	19	22 14 04
+ 22	00	00	+47	39	02	22 14 14
+ 22	06	00	+47	35	45	22 14 24
+ 22	12	00	+47	32	28	22 14 34

csillag. A profil szerint az elméleti határvonalától néhány kilométerre délre érdemes felállítani a távcsöveket. Az előkészületek szervezéséhez nagy segítséget nyújthat a legutóbbi Aldebaran súroló fedéseknél szerzett tapasztalat (l. Meteor 1998/9., 34. o.)

A mellékelt táblázat mutatja a súroló fedés vonalát Magyarországon. A Hold horizont feletti magassága 33°-31° között lesz, a PA értéke 22°,3-22°,2 közötti, a WA 0,40-0,36, a CA pedig 1,61N-1,57N a közölt területen.

SZABÓ SÁNDOR